

Warszawa, 2017 r.

## **Informacja na temat możliwości stosowania przez banki ratingów kredytowych funduszy poręczeniowych nadawanych przez agencję ratingową EuroRating do celów regulacyjnych**

W związku z zatwierdzeniem w październiku 2016 roku przez Komisję Europejską<sup>1</sup> przyporządkowania skal ratingowych poszczególnych agencji ratingowych zarejestrowanych w Unii Europejskiej do klas skali regulacyjnej określonej w Rozporządzeniu PE nr 575/2013 ws. wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych ("Rozporządzenie CRR"), **istotnemu rozszerzeniu uległ zakres w jakim banki współpracujące z funduszami poręczeń kredytowych mogą wykorzystywać do celów regulacyjnych poręczenia udzielane przez fundusze posiadające nadany rating kredytowy.**

Wykorzystywanie przez banki poręczeń udzielanych przedsiębiorcom przez fundusze poręczeniowe do celów regulacyjnych odbywa się obecnie zasadniczo na dwóch obszarach:

- wykorzystywanie przez banki poręczeń do obniżania wymogów kapitałowych na poręczane kredyty;
- ograniczanie poziomu rezerw celowych tworzonych przez banki na poręczone kredyty nieregularne.

### **I. Obniżanie przez banki wymogów w zakresie funduszy własnych**

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym banki w Polsce (kraju będącym członkiem Unii Europejskiej) obowiązują wymogi w zakresie funduszy własnych określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych ("Rozporządzenie CRR"), zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

---

<sup>1</sup> Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej nr 2016/1799 z dnia 7 października 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z art. 136 ust. 1 oraz art. 136 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, banki wyliczając wartość swoich współczynników kapitałowych (wyrażonych jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), muszą uwzględniać m.in. kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego. W przeprowadzanych wyliczeniach tej ekspozycji banki mogą stosować techniki ograniczania ryzyka kredytowego, skutkujące możliwością ustalenia na niższym poziomie wymaganych funduszy własnych.

Jedną z możliwych technik ograniczania ryzyka kredytowego, określonych w Rozporządzeniu CRR, jest korzystanie przez banki z niereczystej ochrony kredytowej. Ochrona ta musi przy tym:

- a) być dostarczana przez uznanego dostawcę ochrony kredytowej niereczystej (kwestie uznawalności dostawców ochrony niereczystej określają art. 201-202 Rozporządzenia CRR);  
oraz
- b) spełniać wymogi dotyczące gwarancji określone w art. 213 i 215 Rozporządzenia CRR.

Przy stosowaniu przez bank metody standardowej, zgodnie z art. 201 ust. 1 lit. g) (i) Rozporządzenia CRR, za uznanego dostawcę ochrony kredytowej niereczystej (w postaci poręczenia/gwarancji) może zostać uznane „inne przedsiębiorstwo” (w tym przypadku fundusz poręczeń kredytowych) jeżeli posiada ono ocenę wiarygodności kredytowej wydaną przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (External Credit Assessment Institution – ECAI).

Zgodnie z art. 4 ust. 98 Rozporządzenia CRR „zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej” (ECAI) oznacza agencję ratingową zarejestrowaną lub certyfikowaną zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16.09.2009 r. w sprawie agencji ratingowych.

EuroRating Sp. z o.o. została formalnie zarejestrowana (zgodnie z w/w Rozporządzeniem nr 1060/2009) przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority – ESMA) jako agencja ratingowa w UE z dniem 07.05.2014 r. i od tego czasu podlega bezpośredniemu nadzorowi ESMA.<sup>2</sup> Tym samym, zgodnie z Rozporządzeniem CRR, agencja ratingowa EuroRating posiada od tego czasu status ECAI.

---

<sup>2</sup> Lista agencji ratingowych zarejestrowanych i nadzorowanych przez ESMA publikowana jest pod adresem: <https://www.esma.europa.eu/supervision/credit-rating-agencies/risk>

Biorąc pod uwagę powyższe, **zgodnie z Rozporządzeniem CRR fundusz poręczeniowy posiadający rating kredytowy nadany przez agencję ratingową EuroRating spełnia kryteria uznanego dostawcy ochrony kredytowej nierzeczywistej** (należy przy tym zaznaczyć, że poręczenia udzielane bankom przez fundusz poręczeniowy muszą jeszcze spełniać wymogi formalne dotyczące gwarancji określone w art. 213 i 215 Rozporządzenia CRR).

Odrębną kwestią jest jednak możliwość stosowania przez banki ratingów kredytowych nadawanych przez poszczególne ECAI wg. metody standardowej do wyliczeń wymogów kapitałowych zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Konieczne w tym celu jest:

a) przyporządkowanie ocen kredytowych danej ECAI stopniom jakości kredytowej określonym w Rozporządzeniu CRR (zgodnie z art. 136);

oraz

b) wyznaczenie przez dany bank konkretnej ECAI do wykorzystywania jej w celu określania wag ryzyka (art. 4 ust. 99 oraz art. 138), które należy przypisać dla danej kategorii aktywów banku (w tym przypadku – dla kredytów podlegających poręczeniu udzielonemu przez fundusz poręczeniowy posiadający rating kredytowy nadany przez daną "wyznaczoną ECAI").

Zgodnie z art. 136 Rozporządzenia CRR, przyporządkowanie ocen kredytowych wszystkich ECAI stopniom jakości kredytowej (tzw. „mapping”) odbywa się poprzez przygotowanie wykonawczych standardów technicznych przez Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru, w skład którego wchodzi: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA). Aby w/w wykonawcze standardy techniczne mogły wejść w życie, powinny one następnie zostać formalnie zatwierdzone przez Komisję Europejską.

Komisja Europejska zatwierdziła przyporządkowanie ocen kredytowych wszystkich agencji ratingowych zarejestrowanych w Unii Europejskiej, wydając Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2016/1799 z dnia 7 października 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z art. 136 ust. 1 oraz art. 136 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

W/w Rozporządzenia KE 2016/1799 zawiera również przyporządkowanie skali ratingowej agencji ratingowej EuroRating (patrz: "EuroRating Sp. z o.o." w załączniku III Rozporządzenia). Warto przy tym nadmienić, iż przyporządkowanie skali długoterminowej agencji ratingowej EuroRating jest identyczne jak przyporządkowanie długoterminowych skal ratingowych trzech największych światowych agencji ratingowych (patrz: "Standard&Poor's Ratings Services", "Moody's Investors Service" oraz "Fitch Ratings"). Oznacza to, że ratingi nadawane przez EuroRating są w pełni porównywalne z ratingami nadawanymi przez te agencje – zarówno pod względem poziomu ryzyka kredytowego, jak i pod względem regulacyjnym (m.in. w zakresie ustalana wymogów kapitałowych przez banki w oparciu o zewnętrzne ratingi kredytowe).

Ustanowienie przez Komisję Europejską wykonawczych standardów technicznych dotyczących przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej ("ECAI") dla ryzyka kredytowego oznacza, że tracą moc wcześniejsze wytyczne wydawane przez lokalne nadzory finansowe (w przypadku Polski – przez Komisję Nadzoru Finansowego) odnośnie wykazu agencji ratingowych, których ratingi mogły być na lokalnych rynkach stosowane przez instytucje finansowe do wyliczania wymogów kapitałowych.

**Ratingi kredytowe nadawane przez agencję ratingową EuroRating mogą być zatem obecnie stosowane przez banki w całej Unii Europejskiej do celów regulacyjnych w pełnym zakresie (w tym do wyliczania wymogów kapitałowych) zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR.** Warto dodać, że dnia 17 maja 2016 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) wydał także (zgodnie z art. 138 Rozporządzenia CRR) odrębną decyzję o dopuszczeniu do stosowania przez banki i firmy inwestycyjne do celów regulacyjnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, oprócz zamówionych ocen kredytowych dokonywanych na zlecenie ocenianych podmiotów (dotyczy to m.in. ratingów funduszy poręczeń kredytowych), również ratingów niezamówionych nadawanych przez agencję ratingową EuroRating. Oznacza to, że instytucje finansowe w całej Unii Europejskiej mogą stosować do celów regulacyjnych (zgodnie przepisami Rozporządzenia CRR) w pełnym zakresie również niezamówione ratingi kredytowe nadawane przez EuroRating największym polskim bankom oraz spółkom giełdowym wchodzącym w skład indeksu WIG20.

**Nie ma zatem obecnie żadnych przeszkód, aby banki mogły stosować ratingi nadawane przez agencję ratingową EuroRating funduszom poręczeń kredytowych do pomniejszania własnych wymogów kapitałowych dotyczących kredytów poręczanych przez fundusze posiadające rating nadany przez EuroRating.**

Aby korzystać z tej możliwości poszczególne banki powinny tylko podjąć wewnętrzną formalną decyzję o uznaniu agencji ratingowej EuroRating za "wyznaczoną ECAI" (zgodnie z art. 4 ust. 99 oraz art. 138 Rozporządzenia CRR) do określania wag ryzyka (i tym samym wyliczania wymogów kapitałowych) dla kredytów poręczanych przez fundusze poręczeniowe.

**Banki mogą więc uzyskiwać ze stosowania poręczeń udzielanych przez fundusze posiadające nadany rating kredytowy wymierne oraz potencjalnie bardzo istotne (biorąc pod uwagę łączną wartość poręczeń udzielanych przez fundusze poręczeniowe w skali całej Polski liczoną rocznie w setkach milionów złotych) bezpośrednie korzyści finansowe w postaci niższych wymogów kapitałowych na kredyty poręczane przez fundusze posiadające nadany rating kredytowy.**

## **II. Ograniczenie poziomu rezerw na ryzyko związane z działalnością banków**

Niezależnie od kwestii wykorzystywania przez banki poręczeń dostarczanych przez fundusze do celów regulacyjnych określonych w Rozporządzeniu CRR (w tym do obliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem i obniżania tym samym wysokości wymaganych funduszy własnych), polskie banki mogą uwzględniać poręczenia udzielane przez fundusze poręczeniowe posiadające nadany rating kredytowy na poziomie inwestycyjnym do ograniczania poziomu rezerw celowych na kredyty nieregularne objęte tymi poręczeniami.

Możliwość taką określa Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (tekst jednolity Rozporządzenia według obecnego stanu prawnego opublikowany został w DZ.U.2015.2066). Od sierpnia 2010 roku (zgodnie z nowelizacją w/w Rozporządzenia dokonaną Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30.08.2010 r.; Dz.U. nr 164, poz. 1111) wykaz zabezpieczeń ekspozycji kredytowych zawarty w załączniku nr 2 do Rozporządzenia w sprawie zasad tworzenia rezerw obejmuje także (ust. 2.5b oraz ust. 3.9b) „gwarancję lub poręczenie funduszu poręczeniowego posiadającego rating przyznany przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym”.

Zgodnie z przepisami unijnymi (art. 4 ust. 98 Rozporządzenia CRR) przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) rozumie się agencję ratingową zarejestrowaną lub certyfikowaną zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16.09.2009 r. w sprawie agencji ratingowych. Jak zostało to wspomniane wcześniej – **agencja ratingowa EuroRating od maja 2014 roku posiada status zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI).**

Ponieważ w/w Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw (w odróżnieniu od unijnego Rozporządzenia CRR) nie określa odrębnego wymogu formalnego uznawania przez krajowe banki poszczególnych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (agencji ratingowych zarejestrowanych w UE) za "wyznaczone ECAI", **polskie banki mogą stosować ratingi kredytowe nadawane przez agencję ratingową EuroRating funduszom poręczeniowym do celów ograniczania poziomu własnych rezerw celowych na poręczane przez te fundusze kredyty nieregularne nawet jeżeli nie uznały one formalnie agencji EuroRating za "wyznaczoną ECAI"** do określania wag ryzyka dla kredytów poręczanych przez fundusze poręczeniowe. Kwestia ta jest bowiem niezależna od omawianego w punkcie I. przyporządkowania ocen kredytowych ECAI stopniom jakości kredytowej, służącym do wyliczania wymogów kapitałowych zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

**Banki na mocy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (j.t. DZ.U.2015.2066) mogą więc w ramach współpracy z funduszami poręczeniowymi ograniczać poziom tworzonych rezerw celowych poprzez:**

- a) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych o wartość zabezpieczenia ekspozycji w postaci poręczenia udzielonego przez fundusz poręczeniowy – jeżeli fundusz ten posiada przyznany rating na poziomie inwestycyjnym (zgodnie z § 4 ust. 2 Rozporządzenia);
- b) zastąpienie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej funduszu poręczeniowego, dające możliwość zaklasyfikowania danej ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii (zgodnie z zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych stanowiących załącznik nr 1 do Rozporządzenia)

**Podsumowując, banki współpracujące z funduszami poręczeniowymi posiadającymi nadany rating kredytowy mogą więc wykorzystywać do celów regulacyjnych udzielane przez te fundusze poręczenia:**

- a) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa unijnego (Rozporządzenie CRR) do określania wag ryzyka (i tym samym do wyliczania wymogów kapitałowych) dotyczących poręczonych kredytów;
- b) zgodnie z przepisami prawa krajowego (Rozporządzenie Ministra Finansów ws. zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków) do obniżania rezerw celowych na poręczone kredyty nieregularne.